

Michaela **Bežová**, *Berounsko a Hořovicko v mocenské koncepci Lucemburků*, ústav českých dějin FF UK, Praha 2016, celkem 129 stran, 2 přílohy

Michala Bežová si vybrala zajímavé, nikoliv však snadné téma. Jejím cílem bylo postižení vztahu českých králů z lucemburského rodu k oblasti Berounska a Hořovicka, která představovala předpolí Prahy a zároveň východisko cesty do jednoho z říšských center, do Norimberku. Autorka se opřela o poměrně širokou škálu editovaných pramenů i literatury, včetně regionálních studií.

Práci rozložila do pěti kapitol, z nichž je lucemburskému období věnován poslední oddíl (celkem 37 stran) a podkapitola přibližující čtenáři tzv. Norimberskou cestu, jež možno říci tvořila páteř zkoumaného kraje. Poměrně podrobně se autorka zabývala popisem a charakteristikou dané oblasti a pokusila se ve zkratce zachytit jeho správní vývoj ve středověku (pokles významu Tetína ve prospěch Berouna, vystavění královských hradů Nižbor a Žebrák) a také naznačit soudní pravomoci (pozor na proměnu významu termínů cúda, popravce, či podle staršího úzu výstižnější poprávce; pozdější formování krajů). Popis Norimberské cesty s tématem úzce souvisí, jen bych přivítala jasnější vymezení její funkce v širším kontextu politickém (zvýšení jejího významu v době, kdy byli čeští králové zároveň římskými panovníky) i ekonomickém (dovoz železa, výzbroje) a připomenutí, že v Praze na ní navázala Žitavská cesta, což znamenalo propojení Čech s evropskými komunikacemi západ-východ. Záslužné je upozornění na užití Norimberské cesty hrabětem Vilémem van Osterwant v roce 1386 (s. 29). Škoda, že trasu nesrovnala s hypotetickou cestou Elišky Přemyslovna do Špýru v roce 1310 (viz můj článek v HOP 3, 2011).

Za poněkud nešťastný považuji název kapitoly *Berounsko a Hořovicko do vlády posledních Přemyslovců* (proč ne do počátku 13. století?), stejně jako ve 4. a 5. kapitole členění podkapitol důsledně podle vládnoucích panovníků. Chápu sice, že diplomatka tímto způsobem chtěla naznačit, z jakého zorného úhlu se na oblast dívá, ale při volbě označení úseků své práce přece jen mohla být kreativnější. Z názvu kapitol se totiž příliš nedozvíme o jejich obsahu. A pak i v textu splývají cenné informace o majetkových poměrech, o rozložení patronátních práv, o proměnách kraje v důsledku výstavby nových hradů, o působení církevních institucí, o hospodářských poměrech (např. ne zcela využita zůstala zajímavá zmínka o výměna keřů

ostružníku za potok, což by se hodilo pro hodnocení hospodářských strategií, ale i jako doklad soustavného pěstování ostružin?). Trochu nepřesvědčivá, nebo spíš málo jednoznačná, je autorka i ve shrnutích za jednotlivými kapitolami a také v závěru práce, který působí spíše popisně, bez akcentu na zjištěné poznatky, které pak bohužel vyznívají trochu do prázdna.

Na hodnotě páci ubírá těžkopádný jazyk a evidentní nedostatek času na závěrečnou revizi textu (viz gramatické chyby). Formulace jsou někdy dost krkolomné až nesrozumitelné (s. 87), případně nevhodné (např. s. 90 „Karel odtud (myšlen Žebrák) vydal list... místo na hradě je datován...), často se opakují slova ve větách jsoucích těsně za sebou, nadměrné je užívání ukazovacích zájmen. Někdy chybí upozornění na širší kontext příslušného opatření, např. na s. 90 u konstatování zástav Karla IV. ve prospěch Alberta (lépe Albrechta III.) Saského, mohlo být zdůrazněno, že Karel měl s rodinou sasko-wittenberských vévodů trvale dobré styky. Mezi drobná opomenutí patří na s. 14, pozn. 23 chybná podoba jména Františka Kavky, uvedeného jako Kafka.

Předložená práce odráží zájem autorky o téma a přináší i řadu zajímavých postřehů, které ze zvoleného úhlu pohledu bylo možné vytěžit, a i přes naznačenou určitou nedotaženost ji lze označit za zdařilou. Doporučuji ji k obhajobě se startovacím hodnocením velmi dobře.

Praha 6. září 2016

prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.

Ústav českých ději FF UK